

† AMBROZIE
EPISCOPUL GIURGIULUI

ÎNVIEREA DOMNULUI
SĂRBĂTORAREA VIETII ȘI A NEMURIRII

Pastorală la Învierea Domnului

Editura Episcopiei Giurgiului

2021

†AMBROZIE DIN MILA LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL GIURGIULUI

*Iubitului nostru cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini,
har și pace de la Dumnezeu, iar de la Noi arhierească binecuvântare!*

Să ne apropiem purtători de Lumină
La Hristos, Cel ce a ieșit
Din mormânt ca un Mire
Și să prăznuim împreună cu cetele
Cele iubitoare de Praznic
Paștile lui Dumnezeu, cele mântuitoare.
Canonul Învierii. Cântarea a V-a, stihira a III-a

**Preacuvioși și preacucernici părinți, slujitori ai Sfințelor
Altare, dreptmăritori creștini și frați în Hristos Domnul,**

u sunt graiuri, nici cuvinte care să cuprindă bucuria zilei
acesteia, bucurie izvorâtă din lumina Învierii lui Hristos
și din deplinătatea regăsirii noastre, a tuturor, înaintea
Sfântului Altar, în noaptea aceasta binecuvântată. Căutați la
înfățișarea sfințelor locașuri și veți vedea că „Biserica este lumea
întreagă și lumea întreagă este biserică, având cerul drept altar,
iar podoaba pământului ca naos”¹. Ascultați cântările Învierii,
puneți la inimă cuvântul plin de învățătură mântuitoare, priviți
cu luare aminte la lumina sfințitoare ce ni se împărtășește nouă,
tuturor, din preaplinul iubirii dumnezeiești. Acesta este foc ce

1 Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Mistagogia III*, traducere Pr. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000, p. 17.

luminează lumea întreagă, fără a se împuțina vreodată, viață din Viața cea fără de moarte și dar din Darul ce niciodată nu se sfârșește, ci pe toate le cuprinde și le sfințește. Hristos a înviat, preaiubiții mei frați, și împreună cu El suntem chemați și noi să ne ospătăm din ospățul Împărăției, având candelile aprinse și sufletele înveșmântate în haină de nuntă. Aceasta este Sărbătoarea Sărbătorilor, începătura credinței noastre, adevărarea nădejzii și temeliea mărturisirii! Aceasta este icoana Bisericii, căci ce altceva este Biserica, dacă nu locul în care pregustăm Învierea lui Hristos, Mântuitorul sufletelor noastre?

Astăzi, creștinii din toate colțurile lumii ortodoxe se salută cu „Hristos a Înviat!”, mărturisind deopotrivă realitatea istorică a morții și învierii Mântuitorului Iisus Hristos, dar și plinătatea duhovnicească a sfărâmării porților iadului, prin care noi toți am primit „har peste har”. În salutul acesta este cuprinsă întreaga învățătură a Bisericii, esența credinței noastre și fundamentul întregii activități ecleziale. Cuvintele Sfântului Apostol Pavel - *Dacă Hristos nu a înviat, zadarnică este și propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră* (I Cor. 15, 12 - 13) - nu trebuie interpretate altfel decât din perspectiva mărturisirii jertfelnice a morții și învierii lui Hristos. Prin această mărturisire ne arătăm în același timp identitatea creștină și marcăm, prin intermediul ei, întreaga lume, ca spațiu în care și prin care se lucrează mântuirea. Noaptea de Înviere este un răstimp al unirii între nădejdea îndreptării lui Adam cel Vechi și certitudinea răscumpărării venită prin Hristos - Adam cel Nou. Puterea Învierii nu constă doar în caracterul său tainic, ci și în puterea de a transforma inimi, de a tămădui și de a oferi siguranță acolo unde certitudinile lumii acesteia nu pot răspunde.

În Săptămâna Luminată a Sfințelor Paști, toate rânduielile Bisericii trimit către realitatea atotcuprinzătoare a Învierii. Spun Sfinții Părinți că toate slujbele din această perioadă reprezintă o aducere aminte a momentelor de uimire și bucurie pe care le-au trăit Ucenicii Domnului acum peste două mii de ani.

Încercat popor al lui Dumnezeu,

U dor am dorit să fim iarăși față către față, pentru ca bucuria să ne fie deplină, după cuvântul Apostolului (II Ioan 1: 12). Iată-ne din nou împreună în pridvorul Învierii, așteptând cu emoție Lumina cea neapusă și înnoitoare! Iată-ne din nou în rugăciune, laolaltă adunați, uniți prin credință și dragoste! Iată, Hristos stă de față, primind jertfa noastră smerită și împărtășindu-ne darul neprețuit al Învierii! Cum vom putea afla cuvinte potrivite pentru a da glas, măcar și în parte, bucuriei acesteia? Să nu lăsăm, însă, puținătatea vorbei să ne umbrească sărbătoarea, ci cu râvnă să ne înălțăm mai degrabă inimile și cugetele, pentru a pătrunde, pe cât ne este cu putință, Taina cea Mare a Învierii. Sărbătorind Învieria, mărturisim adevărul iubirii dumnezeiești, atât de mare și atât de aproape de noi, încât ni s-a alăturat întru toate, afară de păcat (Filipeni 2: 7), pentru ca nici unul dintre noi să nu mai suspine sub apăsarea păcatului și a morții, ci să poată nădăjdui cu adevărat la îndreptare și izbăvire. Noi nu mărturisim o biruință omenească, nici nu ne ridicăm plini de mândrie pentru propriile împliniri, după cum nici Mântuitorul Hristos nu a făcut-o.

Vă privim în seara aceasta binecuvântată și, mai presus de toate, dăm slavă lui Dumnezeu pentru bucuria aceasta a reîntâlnirii. Nu sunt cuvinte îndeajuns pentru a înfățișa durerea preoților care au slujit Paștile trecute singuri, departe de credincioșii lor. Știm că

inimile v-au fost aproape, unele de celelalte, avem încredințarea că toate cele ale Paștelui s-au săvârșit, însă, dincolo de strădaniile noastre, tristețea a părut să-și facă loc în suflet. De aceea, astăzi nu putem să mai lăsăm duhul acesta al tristeții să ne țină înrobiți, ci mai degrabă se cuvine să ne ridicăm glasurile împreună și să mulțumim pentru toate, înțelegând că Dumnezeu, Cel în Treime Slăvit, nu și-a întors fața de la noi, ci ne-a întărit și ne-a dăruit puterea pentru a trece peste această tulburare.

Ne-a fost dat să petrecem vremuri pe care nu ni le-am fi închipuit vreodată. Neliniștea și tulburarea, spaima și necunoașterea, îndoiala și necredința s-au înfățișat fără de rușine lumii acesteia, cerând cu glas mare să ne cearnă și să ne alipească de partea osândei și a pieirii. Mulți s-au lăsat îngenunchiați, însă și mai mulți s-au ridicat, cu nădejde înnoită în puterea dumnezeiască. Unii au strigat „Unde este Dumnezeu?“, neînțelegând apropierea Sa de noi și au ales să privească în altă parte, oriunde li s-a părut că pot afla păsuire pentru propriile neputințe. Nu au căutat înlăuntrul lor, nici în cei de lângă ei, nici în frumusețea lumii ce nu încetează vreodată să ne uimească. Încetul cu încetul aceste glasuri s-au reunit într-un cor al necredinței și al hulei, al raționamentelor reci și al micimii sufletești. Au căutat și au aflat propovăduitori ai neadevărului, gata oricând să le liniștească tulburarea cu tot felul de sfaturi la îndemână, să le ofere soluții pline de ușurătate și să le adoarmă conștiința. Nu au cercetat însă Adevărul ce a rămas mereu lângă ei, ce le-a străjuit cu bunătate fiecare clipă a vieții, iar neadevărul înveșmântat în haină sclipitoare a cunoașterii a rodit, precum buruienile în jurul spicului de grâu, astfel că taina mântuitoare a morții și învierii lui Hristos a devenit prilej de sminteală, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, o credință învechită a unei vremi de curând apuse, rămășiță a unei

conștiințe prea puțin deprinsă de cunoaștința lumii acesteia noi. În Dumnezeiasca Liturghie au văzut doar o rânduială de neînțeles, Sfânta Împărtășanie-doar o părere ce se poate altera oricând, prin răspândirea molimei, iar Botezul- prilej de hulă și sminteală. Mulți se vor întrarma cu necredința și batjocura, socotind că astfel slujesc adevărul, uitând că acesta nu este doar o idee la îndemâna oricui, ci Calea, Adevărul și Viața sunt Hristos Domnul (Ioan 14: 6), ce se câștigă prin trudă și credință mărturisitoare.

În această zi a Învierii să iertăm toate, în așa fel încât, cum ne povățuiește Sfântul Ioan Gură de Aur în ziua aceasta, „să intrăm toți în bucuria Domnului nostru” și, mai ales, să rămânem tari și uniți întru dreapta credință. Plecați genunchii inimilor și cereți de la Hristos Domnul să vă dăruiască putere de înțelegere și ajutor, mărturisiți-vă duhovnicilor și ascultați de îndrumarea Bisericii. Nu vă smintiți de cei ce îndrăznesc să hulească dreapta credință, ci, mai degrabă, feriți-vă de ei, pentru ca ura să nu prindă rădăcini.

Preaiubiți frați întru Hristos,

Uităm multă vreme să apreciem valoarea jertfei Mântuitorului, valoarea muceniei, preferând o abordare în duhul acestei lumi secularizate. Uităm însă că adevărata măsură după care ne vor fi judecate faptele nu face parte din categoriile omenești, ci dumnezeiești. Mai mult, Hristos - Dumnezeu și Om ne va judeca din singura perspectivă adevărată a comuniunii cu Dumnezeu. În afara ei nu avem de-a face decât cu forme fără consistență și fără valoare. Mulți vor susține că martirajul face parte din epoca primelor secole creștine. Cu toate acestea, asistăm astăzi, mai mult decât oricând, la o campanie intensă de denigrarea a valorilor Ortodoxiei. Nu sunt copiii noștri învățați că Biserica și rânduialile ei țin de o mentalitate învechită? Nu ni se

propun și, adesea, se impun norme pe care nici cel mai elementar bun simț nu le-ar putea accepta? Ei bine, acestea sunt condițiile ce creează premisele martiriului modern. De aceea, cu stăruință vă îndemn să nu lăsați neputința și deznădejdea să vă tulbure cugetele. Când veți slăbi în rugăciune, să aveți încredințarea că cei ce vă sunt cu adevărat aproape se roagă împreună cu voi, ca să nu cădeți în ispită. Deschideți larg inima înaintea părinților duhovnici și îngăduiți-le să taie cu bisturiul povățuirii înțelepte ceea ce voi înșivă, singuri fiind, nu mai puteți înlătura. Nu pierdeți nădejdea în puterea dumnezeiască, nu dați uitării mijlocirea Maicii Domnului și a sfinților celor bineplăcuți lui Dumnezeu, amintiți-vă că acolo unde ne vom afla adunați întru credință, și Hristos va sta în mijlocul nostru. Iar dacă, din prea multă slăbiciune sau necunoștință vom cădea, să îndrăznim a ne ridica, nădăjduind în îndreptare, știind că nimeni nu ne va putea sta împotriva, de vreme ce Domnul Dumnezeu Cel iubitor de oameni este împreună cu noi (cf. Romani 8: 31).

Cu cât durerea și slăbiciunea vor înainta, neputința își va face și ea sălaș în inimile noastre, dorind ca astfel să ne prindă cu totul în mrejele ei. Atunci, doar credința va fi cea care ne va izbăvi dintr-o asemenea cădere, căci doar prin credință vom înțelege că nu moartea și suferința ne au în stăpânire, ci noi le suntem biruitori, întru Învierea Domnului. Nu aceasta este, oare, învățătura pe care este temeluită viața noastră în Biserică? Murim împreună cu Hristos și înviem împreună cu El, ca făpturi noi și fii preaiubiți ai Părintelui Ceresc. Biruința lui Hristos nu este vremelnică, ci veșnică; nu aduce robie, ci dezrobește; nu ne umple de tulburare, ci ne dăruiește nădejde. Cu dreptate, unul dintre marii mărturisitori ai vremurilor noastre, vlădica Nicolae Velimirovici, ne învăța astfel: „Victoria Lui Hristos nu este înălțare

de Sine, ci iubire; nu e luare, ci dăruire. Cuceritorii pământului câștigă biruința; Hristos este singurul care o aduce altora. Niciun învingător din lume n-ar vrea să-i scape din mână biruința și s-o ia altul; singur Domnul Cel Înviat dă biruința cu mâinile-I amândouă fiecăruia dintre noi; singur El nu se mânie, ci Se bucură când, prin biruința Lui, suntem noi mai bogați, mai slăviți, mai puternici”². Cuvintele acestea au fost rostite în vreme de aspră prigoană a Bisericii și ele s-au adevărit într-un totul, făcând cunoscută puterea dumnezeiască atotcuprinzătoare, pe care nici porțile iadului nu o vor putea birui. Ele sunt la fel de folositoare și astăzi ca atunci, pentru că, într-adevăr, în spatele îndrăznelii bolii, putem întrezări războiul nevăzut întru apărarea credinței în Hristos Domnul, Cel mort și înviat pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire.

Despre ce victorie vom vorbi, însă, câtă vreme omenirea pare mai degrabă îngenunchată? Sunt multe chipuri ale acesteia, iar cei ce iau aminte la învățătura Bisericii vor înțelege deplin. Înainte de toate, este victorie împotriva păcatului și a morții, în care omul se afundase prin neascultare și mândrie. Se va spune, totuși, că și păcatul, și moartea există încă și nu este greșit cuvântul. Greșită este perspectiva din care privim realitatea aceasta. În Adam, omul s-a îndepărtat de Dumnezeu, iar în Hristos devenim făpturi noi, chemați către lumină și nu oameni orbi, înrobiți propriilor neputințe. Despre o astfel de biruință grăim, o biruință cum nu a mai fost și nu va mai fi. Singura ce ne aduce nu doar slava, ci și îndreptarea și desăvârșirea. Singura întru care și prin care devenim oameni noi și fii ai lui Dumnezeu preaiubiți.

Drept aceea, suntem chemați să ne bucurăm, însă cu bucurie plină de credință, întărită prin curăție și mărturisire. Aceasta

2 Sf. Nicolae Velimirovici, *Predici*, ediția a II-a, traducere Anca Sârbulescu, Ed. Ileana, București, 2006, p. 216.

este arma cea mai potrivită împotriva duhului de tulburare al acestui veac, o armă încercată de părinții noștri, vădită prin focul prigoanelor și al hulelor. Mărturisirea credinței nu vine să dezbinе, ci să aducă pace. Nu va arunca niciodată piatra, ci va mângâia, va tămădui și va ierta. Credința nu este potrivnică cugetării, ci este sprijinul acesteia și ceea ce omul a izbândit prin puterea minții, credința vine să așeze în bună rânduială. Luați aminte la viața Dumnezeieștilor Părinți și Mărturisitori, iar dacă vi se vor părea prea îndepărtate veacurile acelea, priviți la Mărturisitorii zilelor noastre. Îi pomenim cu evlavie pe cei ce au avut tăria să se ridice împotriva necredinței în vremurile acestea - părintele Dumitru Stăniloae, părintele Ilie Cleopa, părintele Gherasim Iscu, părintele Arsenie Boca, părintele Iustin Pârvu, părintele Arsenie Papacioc, sau chiar părintele profesor Florian Boitan – și lor li se adaugă un hrisov mult mai mare de părinți monahi, ierarhi, preoți și diaconi, dar și laici cu mare evlavie, care nu au pregetat să-și pună în slujba Adevărului chiar și propria viață, devenind, astfel, icoane ale mărturisirii. Căci ce altceva este icoana, după spusele Sfântului Ioan Damaschin, decât „chipul văzut al mărturisirii credinței și al lucrării lui Dumnezeu prin oameni, în lumea aceasta”³.

Pe temelia suferinței și jertfei lor se înalță slujirea și misiunea celor ce petrec în acest vremuri atât de tulburi. Sigur că ne va fi greu multora dintre noi să ajungem la înălțimea duhovnicească a acestora, însă putem învăța multe din lucrarea lor: tăria credinței și dragostea pentru Hristos, iubirea de dreptate, dorința de bună-rânduială și de pace, curajul de a rosti adevărul, chiar și în împărăția minciunii.

3 Cf. Sf. Ioan Damaschin, *Cele trei tratate contra iconoclaștilor I. 4 - 6*, traducere Pr. Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1998, pp. 40 - 42.

Drept-măritori creștini,

nul acesta ne aducem aminte, dincolo de încercările bolii, de cei plecați departe, în căutarea unui rost mai bun. Mai ales acum, când distanța și separarea au devenit în multe situații obligatorii, dorul de cei plecați de acasă este și mai mare. Sunt mulți românii ce au luat drumul străinătății și la fel de mulți părinții și copiii rămași acasă, cu dorul după cei dragi, aflați departe. Pe aceștia Biserica nu i-a dat uitării, ci s-a făcut punte și vestitoare a gândurilor, bucuriilor și tristeților lor. Răspândiți în toate colțurile lumii, românii nu s-au regăsit decât în Biserică și Biserica le-a devenit a doua casă. Acolo și-au plâns părinții plecați din lumea acesta și la căpătâiul cărora nu au putut veni grabnic, acolo și-au botezat copiii, în rânduiala și limba lor, acolo au găsit alinare și sprijin, acolo au putut râde sau plânge, acolo au putut vorbi nestingheriți românește. Alături le-au fost preoții și de la ei au învățat că biserica este, înainte de toate, o familie mare și binecuvântată. Nevoile lor sunt la fel de multe ca ale noastre, ale celor rămași în țară și, sub vălul părelnic al unei vieți mai bune, se ascunde dorul de casă, de mamă și de tată, de copii. Pentru a-l ostoi, nu bunăstarea a fost leacul, ci viața în biserică, rânduielele săvârșite ca acasă, prin satele și orașele noastre, portul popular purtat cu mândrie, colindele și „Hristos a înviat!”, rostite în cea mai curată limbă românească. Pe toți aceștia nu trebuie să-i uităm, ci, cu gândul măcar, să le fim alături, pentru ca pribegia să le fie mai ușoară și să le aducă aminte că acasă au mereu ușa larg deschisă.

De asemenea, tot în acest an, facem aducere aminte despre cei răposați în dreapta credință și despre locurile de veci în care aceștia odihnesc. Nu este o comemorare a morții, ci a Învierii, căci fiecare mormânt din cimitirele noastre este o ușă către Împărăția lui Dumnezeu. La căpătâiul celor adormiți ne plângem dorul și

singurătatea, acolo aprindem candela și lumânarea cu nădejde revederii în ceata celor drepecți, acolo punem o pãrticicã din sufletul nostru, lângã crucea mamei sau a tatãlui, lângã crucile bunicilor și bãtrãnilor noștri, lângã crucile celor ce și-au dat viața pentru ca noi sã petrecem într-o lume mai bunã. Se cuvine, așadar, mai ales în momentele acestea, sã ne aducem aminte de cei adormiți, pentru ca țãrãna din care suntem alcãtuiti sã devinã pãmânt roditor într-o nãdejdea Învierii. Fiecare Sfântã Liturghie este un prilej prin care sunt pomeniți ierarhii Bisericii, *ctitorii, miluitorii și binefãcãtorii sfintelor lãcașuri, eroii, ostașii și luptãtorii români din toate timpurile și locurile care s-au jertfit pe câmpurile de luptã, în lagãre și în închisori, pentru apãrarea patriei și a credinței ortodoxe strãmoșești, pentru întregirea neamului, pentru libertatea, unitatea și demnitatea poporului român, precum și toți cei adormiți din neamurile noastre.* Sã nu ne înstrãinãm, așadar, niciodatã de credința în care au fost botezați și au adormit strãmoșii noștri, pe care ne-au lãsat-o ca pe o moștenire sfântã.

Iubiții mei,

remurile acestea sunt, într-adevãr, vremuri de încercare, însã nu lui Dumnezeu trebuie sã-i cerem socotealã pentru toate cele ce ni se întâmplã, ci nouã înșine. Boala și suferința nu vin de la El, ci de la noi și de la purtarea noastrã. De aceea, înainte de toate, sã fim încredințați cã lupta pe care o avem de dus este cea cu propria noastrã purtare. Trebuie sã ne îndepãrtãm de tot ceea ce aduce dezbinare și urã, sã fim cu luare aminte la noi înșine, înainte de a-i judeca pe ceilalți. Suferința ar trebui sã ne întãreascã în dragoste și bunãtate, nu în izolare și în urã. Pe acestea din urmã se cuvine sã le dãm de-o parte și sã înțelegem cã, atãta vreme cãt ne socotim drept-credincioși, nu

putem viețui ca și cum singurele care ar conta sunt doar viețile noastre. Hristos nu este doar în noi, ci și în cei de lângă noi, copiii sau bătrâni, și în sufletul fiecăruia sădește sămânța Învierii.

De aceea, vă îndemn, cu părintească dragoste, să nu-i uitați pe cei aflați în nevoie și în suferință. Nu-i uitați nici pe medicii care îi îngrijesc pe cei bolnavi, pe învățătorii și profesorii care se ostenesc să ne învețe copiii, nu-i uitați pe toți cei ce se ostenesc să trecem cu bine peste aceste încercări. Nu vă uitați preoții și puneți la inimă cuvintele lor, fiind încredințați că povăța lor vă este spre sprijin și mântuire. Înțelegeți că rugăciunile lor trebuie însoțite de rugăciunile voastre, ale tuturor, pentru că doar astfel vom putea simți cu adevărat puterea și lucrarea harului dumnezeiesc. Peste toate, rămâneți tari în credință, mărturisiți Adevărul, purtați-vă cu bună cuviință și nu uitați că, de vreme ce „Dumnezeu este pentru noi, cine este împotriva noastră?” (Romani 8: 31).

Vă îmbrățișez cu părintească dragoste, purtându-vă în inimă și în rugăciune, încredințat fiind că, prin voia Domnului, cu mijlocirea Maicii Domnului și a tuturor sfinților, ne vom regăsi pacea și liniștea, sănătatea și bucuria cea duhovnicească a vieții.

Hristos a Înviat!

Al vostru către Domnul rugător și de tot binele doritor,

† AMBROZIE

EPISCOPUL GIURGIULUI